

NOTAT

26. april

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Forslag fra EU Kommissionen

- til Rådets afgørelse om indgåelse af aftalen mellem regeringen for Amerikas Forenede Stater og Den Europæiske Union om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr
- og
- til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om Den Europæiske Unions energieffektivitetsprogram for kontorudstyr og om ændring af forordning (EF) nr. 106/2008 af 15. januar 2008 om et fællesskabsprogram for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr

KOM nr. COM(2012) 108 final og COM(2012) 109 final

1. Resumé

Kommissionen har d. 16. marts 2012 fremlagt, dels et forslag til afgørelse om indgåelse af aftalen mellem regeringen for Amerikas Forenede Stater (i det følgende USA) og Den Europæiske Union (i det følgende EU) om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr, dels et forslag til en ændring af tilknyttede forordningen vedr. mærkning af kontorudstyr (EF) nr. 106/2008 ("Energy Star").

Den 12. juli 2011 bemyndigede Rådet Kommissionen til at føre forhandlinger om indgåelse af aftalen mellem USA og EU om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr. Forhandlingerne er afsluttet, og aftalen blev parafet af begge parter den 29. november 2011.

Ifølge den nye aftale mellem USA og EU videreføres den nuværende europæiske ordning i to spor, idet USA indfører tredjepartscertificering fra 2012, mens EU fortsætter med markedsovervågning.

Den nye aftale giver altså forsat producenterne mulighed for selv at certificere deres produkter i EU. Dermed oprettes to særskilte produktregistreringssystemer: selvcertificering i EU og tredjepartscertificering i USA. Dette indebærer, at princippet om gensidig anerkendelse ikke længere finder anvendelse.

Derudover skaber den nye aftales større klarhed over Kommissionens og medlemsstaternes respektive forpligtelser angående Energy Star-programmets håndhævelse, dog uden at der indføres nye forpligtelser sammenholdt med den nuværende aftale og forordning (EF) nr. 106/2008.

Den nye aftale indeholder ingen andre indholdsmæssige ændringer sammenholdt med den nuværende aftale.

Forslaget til ændring af forordning (EF) nr. 106/2008 er en tilpassning af gennemførelsen af Energy Star-programmet til den nye aftale.

I forslaget til ændrede forordning er der heller ikke yderligere indholdsmæssige ændringer, bestemmelser om offentligt indkøb i stedet forventes styrket i forslaget til et energieffektivitetsdirektivet, hvori offentligt indkøb tages op på en helhedsorienteret måde.

2. Baggrund

Samarbejdet mellem USA og EU om ”Energy Star” mærkning af kontorudstyr (computere, skærme etc.) blev etableret i 2001 gennem Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 2422/2001. Aftalen blev forlænget i 2006 og udløb i december 2011.

Kommissionen udsendte juni 2011 meddelelse om gennemførelse af Energy Star-programmet i Den Europæiske Union i perioden 2006-2010.

Efter Kommissionens henstilling bemyndigede Rådet den 12. juli 2011 Kommissionen til at føre forhandlinger om indgåelse af aftalen mellem USA og EU om koordinering af programmer for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr. Forhandlingerne er afsluttet, og aftalen blev paraferet af begge parter den 29. november 2011.

16. marts 2012 fremlagde Kommissionen forslag til afgørelse om indgåelse af ny aftale, her tages der hensyn til de erfaringer, som er opnået i Energy Star-programmets to første gennemførelsesperioder i EU, fra 2001 til 2010, og til konsultationerne med EU-Rådet for Energy Star-programmet. Samtidig fremlagde Kommissionen forslaget til ændring af forordning (EF) nr. 106/2008 om et fællesskabsprogram for energieffektivitetsmærkning af kontorudstyr som har til formål at tilpasse gennemførelsen til den nye aftale.

Der er angivet i henholdsvis aftale og forordning, at en ny aftale vil have hjemmel i artikel 207 TEUF og skal vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter den almindelige lovgivningsprocedure i artikel 289 i TEUF (tidligere artikel 251) og at forordningen vil have hjemmelsgrundlag i art. 194 i TEUF og skal vedtages af Rådet med kvalificeret flertal efter den almindelige lovgivningsprocedure i artikel 289 i TEUF (tidligere artikel 251). Rådssekretariatets juridiske tjeneste og Kommissionen er ved at afklare om dette delte hjemmelsgrundlag fastholdes, eller om både aftale og forordning bør baseres på artikel 207 i TEUF.

3. Formål og indhold

Aftalen mellem USA og EU om ”Energy Star” programmet for kontorudstyr udløb i 2011.

”Energy Star” aftalen om kontorudstyr er en frivillig ordning, hvor producenter og leverandører kan registrere energieffektivt kontorudstyr og benytte ”Energy Star” mærket. Der er efterhånden flere tusinde produkter registreret, og effektivitetskravene er løbende blevet skærpet gennem samarbejdet. Ordningen administreres af Kommissionen i EU og EPA i USA. Kommissionen bistås af Energy Star Rådet, hvor Danmark er repræsenteret af Energistyrelsen.

I EU har det desuden siden 2008 været et krav, at Kommissionens og de nationale regerings indkøb af kontorudstyr skal overholde ”Energy Star” kravene. Dette krav er udmøntet i forordning (EF)106/2008.

Begrundelsen for at indgå en ny aftale om videreførelse af Energy Star-programmet i en tredje femårsperiode er udførligt belyst i henstillingen fra Kommissionen til Rådet om at indlede forhandlinger om en tredje Energy Star-aftale og i meddelelsen om Energy Star-programmets udførelse i tidsrummet 2006-2010¹.

Hovedpunkterne er Energy Star har vist sig meget effektiv til at målrette markedet for kontorudstyr mod større energieffektivitet. Det har medvirket til at nedbringe elforbruget for det kontorudstyr, der er solgt i de seneste 3 år, med omkring 11 TWh, dvs. med ca. 16 %. Dette har haft til følge, at der er sparet mere end 1,8 mia. EUR på energiregningen, og 3,7 mio. ton CO₂-emissioner er sparet.

Det skønnes desuden, at reglerne for Kommissionens og medlemsstaternes indkøb har bidraget til introduktion af mere effektivt udstyr. Det kan konkluderes, at programmet formentlig har bidraget ganske væsentligt til at øge energieffektiviteten af kontorudstyr solgt i EU.

Kommissionen anbefalede derfor at EU og USA fortsat samarbejder om udviklingen af produktspecifikationer, således at begge parter kan indføre det samme niveau af krav nogenlunde samtidigt.

En ny aftale er udformet anderledes end de tidligere, idet USA har indført en forhåndsgodkendelsesordning med tredjepartscertificering fra 2012. Derfor videreføres aftalen i to særskilte produktregistreringsordninger, således at selvcertificering anvendes i EU, og tredjepartscertificering anvendes i USA. Dermed ophæves princippet om gensidig anerkendelse, dette forventes ikke at få negative konsekvenser for producenter, der deltager i EU's program.

Kommissionen anfører her, at det primært er store virksomheder – datterselskaber af multinationale selskaber - som eksporterer deres produkter til USA, og at de bedre kan absorbere omkostningerne i forbindelse med de nye amerikanske certificeringskrav. Hovedparten af den europæiske industri for kontorudstyr består primært af virksomheder, der leverer delsegmenter til kontorudstyr. For dem er det væsentligt at bevare et let produktregistreringssystem, da de samtidig har deres væsentligste fokus på det indre EU marked. Herudover bemærkes, at selvcertificering benyttes i mærkning af energiforbrugende produkter og i EU's generelle regler for benyttelse af CE-mærkning af varer

¹ COM(2011)337 final.

Derudover skabes der i den nye aftale større klarhed over Kommissionen og medlemsstaterne respektive ansvar og forpligtelser i forhold til håndhævelse af Energy Star programmet, dog uden at der indføres nye forpligtelser sammenholdt med den nuværende aftale og forordning (EF) nr. 106/2008.

Forslaget til ændring af forordning (EF)106/2008 har til hensigt at tilpasse gennemførslen til den nye aftale.

Producenterne har understreget, at kravet om, at offentlige myndigheder skal købe kontorudstyr, der er mindst lige så effektivt som Energy Star, har været hovedårsagen til, at de deltager i programmet. Men der foretages ikke yderligere ændringer forordning. Bestemmelserne om offentligt indkøb styrkes i stedet i forslaget til et energieffektivitetsdirektiv, hvori offentligt indkøb tages op på en helhedsorienteret måde. Begrundelsen for denne beslutning er også, at det vil forsinke videreførelsen af Energy Star programmet yderligere.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet sin udtalelse.

5. Nærhedsprincippet

For så vidt angår nærhedsprincippet, understreger Kommissionen, at den mest omkostningseffektive foranstaltning til reduktion af kontor- og kommunikationsudstyrs energiforbrug, er at fortsættelse af et frivilligt mærkningsprogram med et logo til at identificere udstyret på markedet. Det er Kommissionens vurdering, at den foreslåede foranstaltning vil få størst energi- og miljømæssig virkning, hvis den gennemføres på fællesskabsniveau.

Handling på fællesskabsniveau er derfor den bedste måde at opnå programmets mål, hvis de energimæssige gevinster skal høstes. Derved vil den frie bevægelighed af varer blive sikret, og eventuelle handelshindringer, som følge af nationale mærkningsordninger, undgås. Energy Star aftalen mellem EU og USA kan medvirke til at øge udbredelsen af det mest energieffektive kontorudstyr i den internationale samhandel.

Regeringen er enig i, at fælles og ensartede regler for mærkning af kontorudstyr, vil bidrage til at fremme udbredelsen af energieffektive produkter og sikre den frie bevægelighed af disse produkter. Regeringen finder derfor, at forslaget vil være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

6. Gældende dansk ret

Forordningen finder direkte anvendelse i medlemsstaterne. Forordningen vil ikke have konsekvenser for eksisterende dansk lovgivning.

7. Konsekvenser

Der forventes ingen lovgivningsmæssige konsekvenser som følge af forslaget

8. Høring

Sagen har været sendt i høring i Klima- og energipolitisk specialudvalg den 24. juni 2011 og igen den 22. marts. 2012

I forbindelse med høringen den 24. juni indkom følgende høringssvar:

VedvarendeEnergi støtter varmt, at EU fortsætter samarbejdet med USA om Energy Star ordningen for frivillig mærkning af kontorudstyr mv., når aftalen udløber i 2011, og at der fortsat stilles krav om, at offentligt indkøb er mærket med Energy Star. Gennem de senere år er kravene til Energy Star strammet, så de nu på en del områder er tæt på det mest energieffektive udstyr på markedet.

VedvarendeEnergi er enige i forslaget om, at man fortsat kan bruge selvcertificering i EU. Det skal så sikres, at der er tilstrækkelig kontrol med markedet med jævnlig stikprøvekontrol i EU landene, gerne koordineret mellem landene.

Energy Star bør kombineres med Ecodesign regulering og mærkning for de mest populære apparattyper. På den måde sikres, at apparater, der købes af private, får en høj effektivitet, også selv om mange privatforbrugere ikke kender Energy Star.

For reguleringer af de enkelte produktgrupper er det væsentligt, at de ikke favoriserer større apparater over for mindre i evalueringen af energieffektivitet. Det kan gøres ved at stille større krav til større apparater, som f.eks. en skærm med det dobbelte areal skal have mindre end det dobbelte energiforbrug i forhold til en mindre skærm. Dette kunne indføres som et princip i den nye Energy Star aftale.

Forbrugerrådet finder, at miljø- og energimærker er et nødvendigt redskab, når forbrugerne ønsker at handle mere miljøvenligt. Samtidig hænger udbredelsen af produkter med energi- og miljømærker og forbruget af dem nøje sammen med den troværdighed og sikkerhed, der kobles til det enkelte mærke. Tredjepartscertificering giver, i modsætning til selvcertificering, en bedre sikkerhed for at producenterne lever op til kravene i mærkningsordningen.

Forbrugerrådet kan derfor kun opfordre til, at EU Kommissionen vælger at følge USA og indføre en model, som sikrer tredjepartscertificering og dermed bryder med den nuværende selvcertificering.

Det er Forbrugerrådets indtryk, at beslutningen i USA om at indføre tredjepartscertificering skyldes, at for mange producenter ikke lever op til kravene. Da det er de samme firmaer, der leverer elektronik til både USA og EU, må man formode, at det samme gør sig gældende for produkter i EU. Stikprøver af produkter med det europæiske energimærke A-G, der ligeledes er baseret på selvcertificering, viser ofte at produkterne ikke lever op til producenternes indberetninger om energiforbruget. Tredjepartscertificering vil kunne give en bedre sikkerhed. I oplægget fra kommissionen står der at stikprøver viser at 95% af de mærkede produkter lever op til kravene, men der står intet om hvor stor stikprøven er.

Desuden vil tredjepartscertificering også spare udgifter for kontrolmyndighederne, som ikke vil være nødt til at tjekke producenterne i samme omfang, da verificeringen alt andet lige skulle betyde større opretholdelse af regler og grænseværdier.

Dansk Fjernvarme finder, at enhver reduktion af energiforbrug bredt set er positivt, uanset energiform, og at fælles krav på mindst EU niveau sikrer, at kravet ikke reducerer Danmarks

konkurrenceevne. Dansk Fjernvarme opfordrer til, at kravene i Energy Star ordningen lægges på et realistisk og samtidig ambitiøst niveau.

I forbindelse med høringen den 22. marts 2012 indkom følgende høringssvar:

Forbrugerrådet finder at et troværdigt energimærke er et nødvendigt redskab, når forbrugerne skal finde de mindst energiforbrugende produkter. I forbindelse med fornyelsen af aftalen mellem USA og EU om energieffektiviseringsmærkning af kontorudstyr lægges der op til, at USA ønsker tredjepartscertificering af producenterne. Forbrugerrådet opfordrer til, at Danmark arbejder for, at EU Kommissionen vælger at følge USA og indføre en model, som sikrer tredjepartscertificering og dermed bryder med den nuværende selvcertificering.

Tredjepartscertificering giver, i modsætning til selvcertificering, en bedre sikkerhed for at producenterne lever op til kravene i mærkningsordningen.

Det er Forbrugerrådets indtryk, at beslutningen i USA om at indføre tredjepartscertificering skyldes, at en del producenter ikke lever op til kravene. Stikprøver af produkter med det europæiske energimærke A-G, der ligeledes er baseret på selvcertificering, viser ofte, at produkterne ikke lever op til producenternes indberetninger om energiforbruget.

Tredjepartscertificering vil kunne give en bedre sikkerhed.

Desuden vil tredjepartscertificering spare udgifter for kontrolmyndighederne, som ikke vil være nødt til at tjekke producenterne i samme omfang, da verificeringen alt andet lige skulle betyde større opretholdelse af regler og grænseværdier.

3F – Fagligt Fælles Forbund meddeler, at de kan støtte forslaget til ny Energy Star aftale og den reviderede EU forordning.

Dansk Fjernvarme finder at en hver systematisk reduktion af energiforbrug bredt set er positiv uanset energiform, og at fælles krav på minimum EU niveau sikrer at kravet ikke reducerer Danmarks konkurrenceevne. Dansk Fjernvarme opfordrer til at kravene i Energy Star ordningen lægges på et realistisk og samtidig ambitiøst niveau.

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

En række medlemsstater har givet udtryk for en generel positiv indstilling til en videreførelse af aftalen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen er generelt positiv over for at videreføre samarbejdet med USA om ”Energy Star”. Det er regeringens holdning, at det er vigtigt, at ordningen fortsætter som ambitiøs, dynamisk og troværdig.

Regeringen er desuden positiv over at den nuværende selvcertificering bibeholdes i EU, uanset, at USA har gennemført tredjepartscertificering. Regeringen er opmærksom på, at EU’s benyttelse af selvcertificering i forhold til energiforbrugende produkter fordrer god markedsovervågning for at imødegå misbrug, og dette emne bør eventuelt tages op over for Kommissionen. At EU benytter selvcertificering bør således ikke svække troværdigheden af Energy Star mærkningen.

Fra dansk side er man desuden positiv over for at videreføre forpligtende krav om energieffektivitet i forbindelse med offentligt indkøb af kontorudstyr. I Danmark blev der allerede indført sådanne krav i 2005 vedr. Statens indkøb, og siden har kommunerne og

regionerne frivilligt gennemført tilsvarende krav. Men acceptere at energieffektivt offentligt indkøb bl.a. pga. tidsaspektet, i stedet styrkes i forslag til et energieffektivitetsdirektiv.

11. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Første version af grund- og nærhedsnotatet har den 30. juni 2011 været forelagt for Folketingets Europaudvalg og Folketingets Energipolitiske Udvalg.

Sagen skønnes at skulle forelægges Folketingets Europaudvalg til orientering.